

jsme třída budoucnosti, my musíme národ vést“ atd., nýbrž jedině tím, bude-li nejschopnější, nejstatečnější, nejlépe organisovanou silou národního odboje, bude-li schopna přesvědčovat ostatní pracující lid o pravosti své cesty a vést jej po ní nikoli nátlakem nebo hrozbami a křiklounstvím, nýbrž příkladem, větší poctivostí, větším nadšením a větší odhodlaností být se za skutečné zájmy národa.

Jedině tehdy, bude-li silou dobře organisovanou, může splnit dělnická třída své historické poslání v českém národním odboji. Revoluční organisace se však nevytvoří přes noc, mávnutím čarovného proutku; až vzplane poslední fáze boje, bude pozdě formovat naše síly. Naše úkoly jsou obrovské. Nepřipravenost znamená porážku. Je tedy jednáním naprosto odporujícím zájmům dělnické třídy, domnívá-li se někdo, kdo se chce považovat za uvědomělého dělníka, že je možno čekat „až to praskne“, že se teď nedá nic dělat, že je nutno jen chránit svou kůži a být zalezlý v koutku. Právě teď je nutno utvořit předpoklady k zítřejšímu vítězství a je k tomu již nejvyšší čas, je nutno urychleně, při tom ovšem s největší opatrností a zachováváním všech konspiračních zásad, sdružovat nejuvědomělejší pracovníky v revoluční straně; je nutno tvořit ve všech městech a vesnicích Národní výbory a ve všech továrnách a závodech Závodní výbory, skládající se z poctivých bojovníků proti fašismu ze všech vrstev národa, bez rozdílu bývalého politického přesvědčení, pokud chtějí skutečně poctivě bojovat proti fašistickým okupantům; je nutno vytvářet ještě před dodáním zbraní Národně Revoluční armádu, zahrnující veškerý český bojeschopný a k boji odhodlaný lid. Tyto úkoly je nutno provádět a nezanedbávat ani jeden z nich. Budeme se k nim v tomto časopise stále vracet, neboť v nich je obsažena veškerá naše činnost. Jedině po této cestě se může stát dělnická třída vůdčí silou národního odboje; jedině po této cestě se nám podaří zorganizovat skutečný, mohutný národní odboj; jedině po této cestě se může stát národní odboj bojem za skutečnou svobodu českého pracujícího lidu.

Předvoj, zvláštní vydání, březen - duben 1944. — AÚD KSČ Praha. 1944/39. Cykl.

[15]

1944, 14. duben. Moskva. — *Návrhy na některá opatření v osvobozených územích Československé republiky, vypracované představiteli moskevského vedení KSČ.*¹

¹ Tyto návrhy byly diskutovány mezi členy moskevského vedení KSČ v dubnu 1944. Není však známo, zda byly někde odesílány. Pravděpodobně rovněž v dubnu 1944 byly napsány následující vlastnoruční poznámky Kl. Gottwalda o prvních revolučních úkolech na osvobozeném území:

„Na denním pořadu: Ne — socialistická revoluce a diktatura proletariátu.

Nýbrž — národně osvobozená demokratická revoluce, blok dělnictva, rolnictva, městských středních vrstev a inteligence.

Vlastní forma: demokratická republika.

Sociálně:

v českém a slovenském národě podlomení moci velkoburžoasie — (zrádci) — nevracet velké majetky, likvidace šlechty — do všech konsekvencí pozemkovou reformu,

v německém národě: likvidace šlechty, buržoasie, politických exponentů henleinovců.

Analogicky u Maďarů.

Nacionální základ:

Bratrský svazek Čechů, Slováků, Podk. Ukrajinců.

Rovnoprávnost Němců, Maďarů, Poláků —

opírat se ze začátku na demokratické živly

Forma: autonomie Slovenska a Podk. Ukrajiny —

nebo: Federace tří autonomních republik?

Přechod:

Pro klidný organisovaný přechod bez občanské války

Předpoklad: Trvání Národní fronty Čechů, Slováků a Podk. Ukrajinců — spolupráce komunistů s Benešem

Tento politický blok — jádrem přechodné vlády

Opírat se na demokratickou iniciativu lidu a rozvíjet ji

Splnit naléhavé a spravedlivé požadavky lidu

U Němců a Maďarů: Hned ze začátku provádět nutná opatření spolu s demokratickými elementy těchto národů

Formy: Vyhlášení suverenity republiky na celé předmnichovské území

Platnost ústavy až do nového Ústavního Shromáždění

Neplatnost zákonů a nařízení na celém území od Mnichova

Platnost čsl. zákonů předmnichovských, pokud nebudou změněny dekrety prov. vlády pro přechodnou dobu

Přesný termín a princip svolání Ústavního Nár. shromáždění

Přechodná demokratická opatření ve smyslu politickém:

V každé politické obci a okresu — vytvoření Nár. výborů jako nositelů veřejné moci

Modus volby Nár. výboru

Pravomoc Nár. výboru

bezpečnostní

hospodářská

sociální

Doba trvání Nár. výborů

Přechodná opatření hospodářská

Všechny majetkové převody od Mnichova, pokud měly ráz politické, nacionální nebo rasové represalie, jsou neplatné

Majetky soukromé do výše 500 000 (1 mil.?) předmnichovských korun — přechází ihned k dřívějším majitelům. Pokud pak není — do přechodné veřejné správy

Majetky soukromé nad 500 000 (1 mil.?) korun a všechny akciové a jiné společnosti — dosadí se přechodně veřejný správce až do rozhodnutí Národního shromáždění

Veřejného správce — dosadí příslušné Národní výbory v dohodě se závodním výborem zaměstnanců — sankce vlády?

Státní a veřejný majetek — ihned do správy dřív. majitelů

Družstva — dosadí se veřejný správce dokud členstvo nezvolí novou správu

Národní výbory — jsou místní a okresní

Volby — provedou Národní výbory anebo jiné orgány vzešlé z národního odboje

Počet členů — podle velikosti obce resp. okresu

Volební právo — aktivní i pasivní, všichni občané a občanky české národnosti (českoslovenští občané a občanky české, slovenské a ukrajinské národnosti?) dovršivší v den voleb 18. rok (20. rok?) věku. Vylučují se všichni, kdož se jakkoliv kompromitovali spoluprací s okupanty. Kriterium: veřejné mínění

Modus volby — v menších místech — na všeobecném shromáždění voličů; ve větších místech — podle pracovních míst a čtvrtí

O každém kandidátu se hlasuje zvlášť, rozhoduje většina

O tajnosti nebo veřejnosti voleb rozhoduje dané shromáždění voličů většinou

Okresní Národní výbory jsou voleny na okresním sjezdu místních Národních výborů

Kompetence Národních výborů — Místní Národní výbory přebírají funkci obecních zastupitelstev

Okresní Národní výbory přebírají funkci okresních zastupitelstev a okresních, politických správ, kromě jiných úkolů, určených zvláštním dekretem

Po stránce bezpečnostní:

Vytvoří Národní stráž bezpečnosti (Národní milici, Národní gardu?)

Pečují o bezpečnost osoby, majetku a veřejných zařízení

Zajistí představitele okupační moci a jejich aktivní agenty

Očistí veřejný aparát od národně nespolehlivých živlů, zejména těch, kteří vynikali aktivní spoluprací s okupanty

Povolají do veřejných služeb staré osvědčené národní úředníky a doplní je podle potřeby z řad aktivních národních bojovníků

N á v r h y

na některá opatření v osvobozených územích Československé republiky.

Vycházejíce z toho, že příchodem Rudé armády a československých vojenských oddílů na východní hranice republiky vstoupila pro nás válka do nového stadia v tom smyslu, že začíná rozhodující bitva za přímé osvobození Československa;

počítajíce s tím, že osvobozování republiky bude se dít postupně, při čemž válečná fronta bude probíhati přímo územím Československa;

majíce za to, že hlavním úkolem vlády a národní fronty je mobilisace všech lidských a materiálních prostředků pro další vedení války až do úplného osvobození republiky a konečné porážky nepřitele, při čemž za základnu a východisko budou sloužit postupně osvobozovaná území;

vyvozujíce z toho, že veškerá opatření na osvobozených územích musí býti podřízena výše uvedenému cíli, při čemž tato opatření nutno prováděti v duchu veskrze demokratickém a za aktivní účasti nejširších vrstev lidu měst i venkova — navrhuje:

I. O prozatímním výkonu funkcí vlády.

K prozatímnímu vykonávání funkcí vlády na osvobozeném území jmenuje president (vláda?) vládní delegaci, která by byla ne pouhým administrativním, nýbrž politickým orgánem. Složení vládní delegace nechť odpovídá principům národní fronty se zvláštním zřetelem na moment národnostní. Vládní delegace vykonává svou funkci v dohodě s londýnskou vládou. O teritoriální a věcné kompetenci vládní delegace — se zřetelem na mimořádné válečné poměry — jakož i o formě a metodě spolupráce se spojeneckými vojenskými orgány, bude s příslušnými činiteli sjednána dohoda. Československá vojenská správa na osvobozeném území podléhá ve vojenských věcech vnitřních vládní delegaci, ve věcech operativních pak velení spojeneckých vojsk.

II. O mobilisaci do československé armády.

1. Na osvobozeném území bude v dohodě s velením spojeneckých vojsk proveden hromadný nábor zbraně schopných občanů Československé republiky do československé armády cestou povinné mobilisace podle čl. branného zákona. Mobilisaci provede čl. vojenská správa za pomoci národních výborů. Ročníky, které podléhají mobilisaci, určí vládní delegace.

2. Vládní delegace a čl. vojenská správa na osvobozeném území učiní všechna opatření k organisování aktivního odboje československého lidu na území dosud obsazeném, zejména pokud běží o organisaci a vedení partyzánského boje v týlu nepřitele.

Po stránce hospodářské a zásobovací

Zajistí pokud možno nerušený chod výroby, dopravy a obchodu v místě (v okrese)

Převezmou do své správy všechny veřejné podniky, které byly během okupace zcizeny

Jmenují v dohodě s příslušnými závodními výbory veřejné správce do oněch soukromých podniků (průmyslových, zemědělských, obchodních), které nepodléhají okamžitému předání býv. majitelům, resp. jejichž majitelé se nemohou ujat držení svého majetku

Jmenují veřejné správce do družstev, dokud členstvo nezvolí novou správu

Zajistí pro veřejné zásobování všechny zásoby potravin, průmyslových výrobků a surovin v těch podnicích, které podléhají dosazení veřejného správce, jakož i zásoby okupační moci

Národní výbory:

V obcích do 500 obyvatel	— 5 členů
„ od 501— 1 000 obyvatel	— 9 „
„ od 1 001— 5 000 „	— 15 „
„ od 5 001—10 000 „	— 25 „
„ od 10 000 obyvatel	

{AÚV KSC Praha.}

III. O přechodných opatřeních hospodářsko-majetkového rázu.

Nařízením vlády resp. vládní delegace budou na osvobozeném území učiněna ihned některá nezbytná hospodářsko-majetková opatření, zejména:

1. Všechny majetkové převody od Mnichova, pokud měly ráz nacionální, politické a rasové persekuce, jsou neplatné.

a) Soukromé objekty (živnostenské, zemědělské, obchodní atd.) v hodnotě do 500.000 předmnichovských Kč, přecházejí ihned dřívějším majitelům. Pokud se dřívější majitel nemůže ujmout držení svého majetku, bude dosazena prozatímní veřejná správa až do zjištění majitele nebo jeho právoplatného nástupce.

b) Do soukromých podniků (finančních, průmyslových, zemědělských, obchodních atd.) v hodnotě nad 500.000 předmnichovských Kč a zejména do všech akciových a jiných výdělečných společností, bude dosazena prozatímní veřejná správa až do rozhodnutí Národního shromáždění.

c) Do družstevních podniků všeho druhu bude dosazena prozatímní veřejná správa, dokud členstvo demokratickou cestou nezvolí správu novou.

d) Dřívější státní a jiný veřejný majetek, který byl okupanty zcizen, přechází ihned do správy dřívějšího majitele.

2. Majetek těch cizinců, kteří se ukázali býti nepřáteli Československé republiky, jakož i těch občanů Československé republiky bez rozdílu národností, kteří se vůči republice dopustili velezrady, bude konfiskován ve prospěch obětí národně osvobozovacího boje a války.

3. Při provádění těchto hospodářsko-majetkových opatření se vládní delegace opírá o národní výbory, závodní výbory, odborové, družstevní a jiné společenské organizace.

IV. O obnovení demokratických práv.

1. Na osvobozeném území se v duchu československé ústavy a při ohledu na mimořádné válečné poměry znovu zavede svoboda tisku, svoboda shromažďovací a spolčovací, jakož i všechna jiná demokratická práva, zaručená čl. ústavou. Zejména je dovoleno vydávání časopisů, knih a jiných tiskovin, tvoření politických stran, zakládání odborových, družstevních, sportovních, kulturních a jiných organizací. Práva tohoto požívají všichni občané Československé republiky, s výjimkou těch, kteří se proti republice dopustili zločinu, aktivně spolupracovali s vnějším nepřítelem jak před, tak i po okupaci.

2. Z politických stran a jiných organizací nebudou přípuštěny — byť i pod jinou firmou — ony strany a organizace, které měly fašistickou tendenci, pěstovaly irredentu a posléze přešly úplně a otevřeně do služeb vnějšího nepřítele.

V. O kompetenci a volbách národních výborů.

1. Na osvobozeném území budou demokratickou cestou zřízeny národní výbory (místní, okresní, zemské), které převezmou funkce obecních zastupitelstev a okresních politických správ, resp. zemských zastupitelstev a zemských politických správ. Vládní delegace se při své činnosti opírá o tyto demokratické národní orgány. Do zřízení zemského národního výboru vykonává vládní delegace funkci tohoto přímo.

2. Místní národní výbory se volí volbou přímou. Aktivní a pasivní právo má každý občan a občanka republiky, dosáhnoucí v den voleb 21 (18, 20?) roků věku. Vyloučení z aktivního i pasivního volebního práva jsou všichni, kteří se vůči republice dopustili zločinu tím, že s nepřítelem při rozbití a okupaci republiky aktivně spolupracovali. Ve sporných případech o volebním právu rozhoduje přímo shromáždění voličů, jejichž volební právo je nesporné. Okresní a zemské národní výbory se volí nepřímou. Okresní národní výbory na konferenci zástupců místních národních výborů, zemské národní výbory na konferenci zástupců okresních národních výborů. Členové národních výborů všech stupňů mohou býti odvoláni na žádost většiny svých voličů. Podrobný modus voleb národních výborů všech stupňů určí a dozor nad prováděním voleb vykonává vládní delegace.

VI. O činnosti národních výborů.

Národní výbory vykonávají svoji činnost v rámci směrnic pod vedením vládní delegace. V tomto smyslu provedou národní výbory zejména tato opatření:

1. Po stránce bezpečnostní.

- a) Vytvoří národní stráž bezpečnosti z národně a politicky spolehlivých a schopných lidí.
- b) Pečují o bezpečnost osoby, majetku a veřejných zařízení. Zneškodní představitele okupační moci a jejich aktivní agenty. Osvobodí všechny osoby, které okupační režim vystavil persekuci z důvodů nacionálních, politických nebo rasových.
- c) Očistí veřejný aparát od národně a politicky nespolehlivých živlů, zejména těch, kteří vynikali aktivní spoluprací s okupanty.
- d) Povolají do veřejné služby staré, osvědčené národní úředníky a zřízence a doplní je podle potřeby z řad aktivních národních bojovníků.

2. Po stránce hospodářské a zásobovací.

- a) Zajistí pokud možno nerušený chod výroby, dopravy a obchodu v obvodu své působnosti.
- b) Převezmou do své správy všechny veřejné podniky, ústavy a objekty, které byly během okupace zcizeny.
- c) Jmenují v dohodě s příslušnými závodními výbory resp. s důvěrníky zaměstnanců veřejné správce do všech soukromých podniků (finančních, průmyslových, zemědělských, obchodních atd.), které nepodléhají okamžitému předání bývalým majitelům, resp. jejichž majitelé se nemohou ujat držení svého majetku.
- d) Jmenují veřejné správce do družstev všeho druhu, dokud členstvo nezvolí demokratickou cestou novou správu.
- e) Zajistí pro veřejné zásobování všechny zásoby potravin, průmyslových výrobků a surovin v těch podnicích, které podléhají dosazení veřejného správce, jakož i zásoby, zanechané okupační mocí a postarají se o jejich účelné rozdělení.

3. Po stránce sociální.

- a) Poskytnou v rámci materiálních možností okamžitou pomoc nemajetným obětem národně osvobozené boje a války.
- b) Zajistí práci všem práce schopným nezaměstnaným a poskytnou podporu práce neschopným, kteří jsou bez jiných existenčních prostředků.
- c) Budou působit k vhodné úpravě pracovních a mzdových podmínek dělníků a jiných zaměstnanců v rámci kolektivních smluv.
- d) Uvedou podle možnosti v platnost sociálně politická opatření předmnichovské republiky — pokud tato opatření byla lepší než nynější stav — zejména pak v oblasti sociálního pojištění.

4. Po stránce branné.

- a) Poskytnou československé vojenské správě na osvobozeném území všechnu nutnou pomoc při mobilisaci novobranců z řad zbraně schopných občanů Československé republiky.
- b) Zajistí, aby jak československé, tak spojenecké vojenské části byly všestranně podporovány ve věcech udržování komunikací, ubytování, zásobování atd.

AÚV KSČ Praha.